

در دهه اخیر ابداعات بی شماری در زمینه تئوری ها و عملکرد آموزشی ایجاد شده است. آموزش از یک روش سنتی معلم محور به سمت روش دانشجو محور حرکت کرده است. همگام با این حرکت نظام ارزشیابی نیز از روش هایی که به ارزشیابی صرف دانش می پرداختند به روش های ارزشیابی توانایی و شایستگی ها تغییر یافته است. در این زمینه روش های ارزشیابی متنوع و وسیعی ارائه شد. پورتفولیو یکی از روش هایی است که مورد اقبال روز افزون متخصصین آموزش قرار گرفته است. پورتفولیو مجموعه ای طرح ریزی شده و هدفمند از مدارک و شواهدی است که چگونگی پیشرفت فراگیر و گام های لازم برای رسیدن به آن را شامل می شود.

واژه پورتفولیو (Portfolio) در اصل یک کلمه ایتالیایی (Portafoglio) بوده که در اوایل قرن هجدهم میلادی وارد زبان انگلیسی شده و به معنی کیف یا پوشه ای است که یک فرد بر گه های کاغذی خود را در آن نگه می دارد (کارپوشه). در وسیع ترین معنا پورت فولیو تالیفی از هر چیزی است که مرتبط با اهداف دوره آموزشی است، خواه در حیطه دانش باشد، نگرش یا مهارت. این کارپوشه می تواند رزومه علمی (Curriculum Vita) فراگیران را هم شامل شود یا دستاوردهای یک دستیار/دانشجو در آن ثبت شده باشد. علاوه بر این اقداماتی که یک دستیار/دانشجو برای بیمار خود انجام می دهد توسط وی ثبت و توسط ناظر/ناظرین وی ارزشیابی می شود.

پورتفولیو ابزاری برای یادگیری مبتنی بر صلاحیت، تامل و ارزیابی است، و امکان جمع آوری مستندات یادگیری و مبتنی بر یادگیری فراگیر را فراهم می آورد. این ابزار نه تنها توسعه فردی و حرفه ای فرد را نشان می دهد، بلکه امکان ارزیابی توانمندی ها و نیازهای یادگیری و طرح برنامه برای رفع نیازهای یادگیری را فراهم می آورد.

پورتفولیوهایی که می توان از آنها در ارزیابی آموزش دانشجویان رشته های پزشکی و پیراپزشکی استفاده نمود شامل گزارش های مورد (Case Reports)، فهرستی از روش های به کار گرفته شده، نوارهای ویدئویی از مشاوره های انجام شده، تفسیر تجارب یادگیری در محیط بالین، گزارش کتاب یا ژورنال و گزارش پروژه های تحقیقاتی می باشد.

پورتفولیو را می توان به دو نوع کاغذی و الکترونیک تقسیم بندی کرد. پورتفولیوی الکترونیک، نسخه الکترونیک پورت فولیو های کاغذی هستند و یک فضای دیجیتالی می باشد که ظرفیت ذخیره مطالب شنیداری و دیداری شامل: نوشته ها، تصاویر، ویدئو، صوت و... را دارد و به منظور پشتیبانی از انواع فرآیندهای پداگوژی و سنجش طراحی شده است.

مزایای استفاده از پورتفولیو

نقاط قوت پورتفولیو عبارتند از ارزشیابی در زمینه هایی که به وسیله آزمون های سنتی امکان پذیر نیست. این روش در عین حال یک روش یادگیری دانشجو محور است، موجب استقلال بیشتر دانشجو در فرایند یادگیری می شود، به ایجاد تفکر انتقادی، پذیرش مسئولیت و حرفه ای بودن دانشجویان کمک می کند. این روش به شناخت بیشتر دانشجو از عوامل محیطی موثر در فرآیند یادگیری نیز یاری خواهد رساند. مطالعات متعددی نشان داده اند که این روش موجب ارتقاء یادگیری می شود.

محتویات پورتفولیو

از آن جایی که دامنه اهدافی که از طریق تنظیم و بررسی پورت فولیو دنبال می شوند بسیار وسیع هستند، انواع ساختارها و پیچیدگی ها می تواند در پورت فولیوی آموزش علوم پزشکی برای فراگیران رشته های مختلف مورد استفاده قرار گیرد. پورت فولیو با هر هدفی که تدوین شده باشد باید هم برای فراگیر و هم برای فرد/افرادی که درباره این کارپوشه قضاوت می کنند شفاف باشد. محتویات زیر می توانند در کارپوشه ی فراگیران گنجانده شوند:

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی شهرد

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

کمیته آموزش بالینی

(۳)

ارزشیابی بالینی به روش پورتفولیو

ارزشیابی به وسیله پورتفولیو

پورت فولیو هم برای یادگیری فراگیران ارزش دارد و هم برای ارزشیابی آنها. برای ارزشیابی دانشجو/دستیاراز طریق پورت فولیو مراحل زیر انجام می گیرد:

۱- جمع آوری شواهد یادگیری: دانشجو/دستیار کلیه شواهد یادگیری را جمع آوری می کند.

۲- باز اندیشی (Reflection): در این مرحله دانشجو /دستیار آن چه را آموخته و آن چه را باید بیشتر یاد بگیرد مشخص می کند.

۳- ارزشیابی شواهد: شواهد وباز اندیشی ها توسط مدرسین مورد ارزیابی قرار می گیرد.

۴- دفاع از شواهد: دانشجو کارپوشه را در حضور استاد ارائه و از آن دفاع می کند.

۵- تصمیم گیری نهایی: تصمیم نهایی بر اساس محتویات کار پوشه گرفته می شود و در پایان هر سال یا دوره ی تحصیلی توسط هیأت علمی مسئول و مدیر گروه آموزشی مربوطه از نظر مطابقت با چهار چوب برنامه آموزشی و ضوابط رشته مربوطه بررسی و مجوز شرکت در امتحانات، گواهینامه، دانشنامه و ... صادر می شود.

منبع: دکتر سیمین موعودی، دکتر ایمان جهانیان، روش های

ارزشیابی مهارتهای بالینی در آموزش علوم پزشکی. ۱۳۹۳

۱-ارائه مطالب (Presentations) توسط دانشجو/دستیار در گراندراندها، کنفرانس ها، ژورنال کلاب و ...

۲-مدارک رسمی (Official Documents) ، به عنوان مثال رونوشتی از تقدیر نامه ها، گرانت های دریافت شده و ...

۳-نمرات آزمون های مختلف

۴-نکات یادگیری که مورد تاکید قرار گرفتند، شامل برنامه ی یادگیری، خود ارزیابی های (Self-assessment) و ...

۵-مستنداتی که از ارزیابی های مختلف حاصل شده است از جمله فیلم هایی که در حین انجام تکنیک های مختلف تهیه شده، ارزشیابی ۳۶۰ درجه و ...

۶-مجموعه لاگ ها اعم از انواع فنون تشخیصی درمانی انجام شده (Procedures) .

۷-مقررات دوره ی آموزشی شامل مقررات حضور و غیاب ، شرکت در جلسات و

۸-نتایج ارزیابی پیامدهای آموزشی